

Съфинансирано от
Европейския съюз

Регионален съвет за развитие на Северозападен регион

Концепция за интегрирани териториални инвестиции
(КИТИ)

№BG16FFPR003-2.001-0023 „Комбинирана
концепция за ИТИ на територията на Общините Лом,
Димово и Оряхово“

Общ размер на БФП: 171 055 045,50 лв.

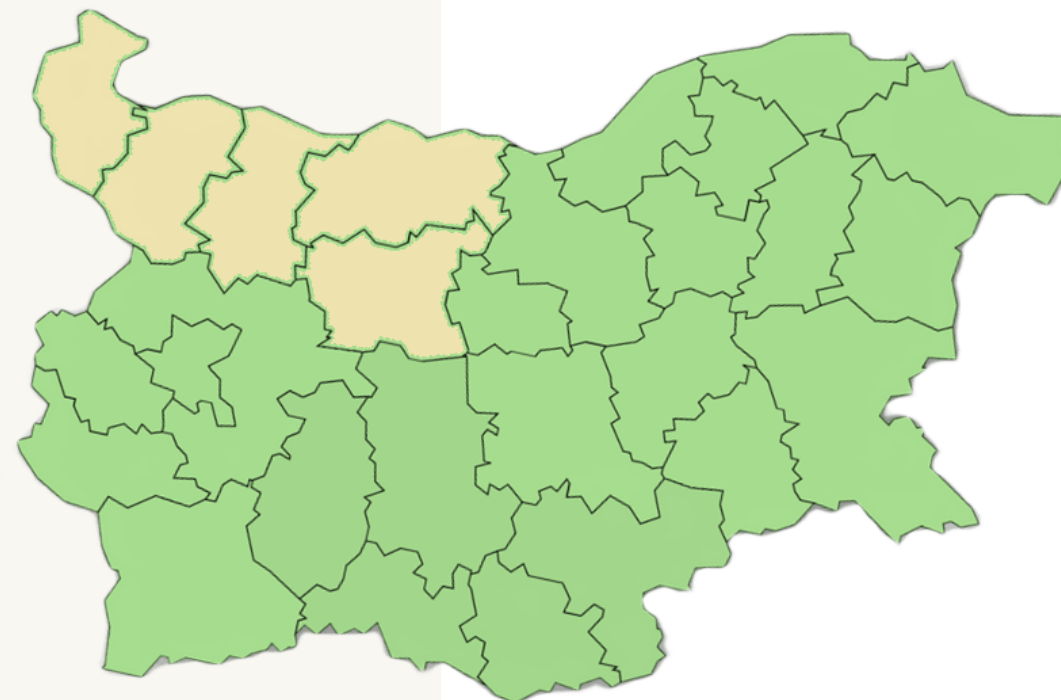
Водещ партньор/Кандидат: Община Лом

Партньори: Община Димово, Община Оряхово,
Агенция „Пътна инфраструктура“, Фондация „Рома
Лом“

Място на изпълнение:

с. Арчар, гр. Лом и населените места от община Лом,
гр. Оряхово, вкл. населените места, в които ще се извършва
основен ремонт, рехабилитация и изграждане на нови участъци
от Път П-11 и основен ремонт и рехабилитация на IV-то класен
път за с. Станево, община Лом

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

➤ Дейност 1: Устойчива градска мобилност в гр. Лом:

1) Рехабилитация на градски улици (платна, тротоари и бордюри) в гр. Лом: ул. „Рибарска“; ул. „Цвятко Павлов“; ул. „Раковски“; ул. „Георги Манафски“; ул. „Захари Стоянов“; ул. „Христо Ботев“; ул. „Възраждане“; ул. „Търлис“; ул. „Панайот Волов“;

2) Обособяване на терени за свободно паркиране на леки и лекотоварни автомобили в гр. Лом : ул. „Пристанищна“ 38; паркинги - зад Спортната зала; паркинг ул. „Петър Евстатиев“; паркинг ул. „Пристанищна“ и ул. „Кирил Петров“;

3) Създаване на градски електро-транспорт в гр. Лом, в т.ч.: закупуване на 7 бр. електробуси; рехабилитация на обект „Обръщателна за градски транспорт, ул. „Александър Стамболийски“; изграждане на 2 бр. зарядни станции за електробуси на площадката на Обръщателната за градски транспорт в кв. Боруна - гр. Лом; изграждане на навес с фотоволтаичен покрив за престой и зареждане на електробуси; въвеждане на интелигентна транспортна система на градския транспорт, в т.ч. с мерки за дигитализация.

**Обща стойност на
инвестициите**

13 244 938 лв.

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

➤ **Дейност 2: Основен ремонт, рехабилитация и изграждане на нови участъци от Път II-11 и основен ремонт и рехабилитация на IV-то класен път за с. Станево, община Лом включващ се в път II-11 /MON1131 и MON1134/:**

1) Изграждане на Път II-11 „Мизия – Оряхово - Крушовене“, участък „Обход на град Оряхово“, с обща дължина 8,770 км;

2) Основен ремонт на път II-11 „Граница ОПУ-Видин – Лом – Граница ОПУ-Враца“, с дължина 23,713 км, на територията на община Лом;

3) Основен ремонт на път II-11 „Граница ОПУ-Видин – Лом – Граница ОПУ - Враца“, с дължина 29,129 км, на територията на общините Лом и Вълчедръм;

4) Рехабилитация на тротоари в гр. Лом и селата в участъците на Път II-11, които ще се рехабилитират в рамките на под-дейности 1, 2 и 3.

5) Основен ремонт и рехабилитация на IV-то класен път за с. Станево, община Лом включващ се в път II-11 /MON1131 и MON1134/ с дължина 6,6 км.

**Обща стойност на
инвестициите**

170 775 537 лв.

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

➤ Дейност 3: Зелена градска среда в гр. Лом:

1) Изграждане на зелена инфраструктура, облагородяване и осигуряване на достъпна среда в междублоково пространство на ул. Пристанищна;

2) Изграждане на обществена зона за отдых „Чучурката“, обособяване на зелени площи, включително физически елементи на градската среда за краткотраен престой на леки, лекотоварни и товарни автомобили в м. „Бахчите“, гр. Лом;

3) Изграждане на зелена инфраструктура, облагородяване, благоустрояване и осигуряване на достъпна среда в междублоковото пространство между сградата на РС ПБЗН, ул. Пристанищна, ул. „Кнез Иван Кулин“ и ул. „Христо Ботев“.

**Обща стойност на
инвестициите**

2 310 755 лв.

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

➤ Дейност 4: Съхранение и развитие на културното наследство за популяризиране на устойчиви форми на туризъм

1) Проучване, разкриване, съхранение и популяризиране на Антична крепост „Алмус“ (Лом), в т.ч.: временни СМР, демонтажни работи, доставка на материали, СМР; създаване на 3D макет на Кастел Алмус, дигитализация и дигитална реконструкция на артефакти; разработване на съвместен план за опазване и управление на обектите на КИН в общините Лом, Димово и Оряхово;

2) Инвестиции в тур. инфраструктура за постигане на ускорен зелен и цифров преход и устойчива тур. екосистема – изграждане на дребномащабна туристическа инфраструктура за развитието на местни забележителности и атракции в община Оряхово, в т.ч.: разработване на интегриран природо-исторически туристически продукт, свързан с КИН и природното наследство, базирани на местния потенциал на трите общини за алтернативен туризъм; изграждане на екопътека от „Крайдунавски парк“ в Оряхово през забележителности в града до крепост „Камъка“; консервация, реставрация и облагородяване на късно средновековна крепост „Камъка“, Оряхово;

Съфинансирано от
Европейския съюз

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

реконструкция на съществуващ стълб от електропреносна мрежа с отпаднало предназначение в панорамна площадка с 360° изглед към р. Дунав и Румъния; ремонт и реконструкция на нефункционираща автогара в гр. Оряхово и превръщането ѝ в „Дунавски природо-образователен вело-център“; разработване на уеб страница и дигитално приложение за популяризиране на нисковъглероден интегриран тур. продукт за природно-исторически велотуризм; изготвяне на дигитално съдържание за подобряване на онлайн информацията (рекламни видеа и материали, съдържание за соц. мрежи и др.), свързана с туристическото предлагане на регионалния туристически продукт; организиране на исторически еко-вело фест на крепост „Камъка“ в Оряхово за официално откриване на средновековната крепост „Камъка“ след нейното обновяване с участието на местни фолклорни самодейни състави; Организиране на исторически еко-вело фест на крепост „Камъка“ в Оряхово за официално откриване на средновековната крепост „Камъка“ след нейното обновяване с участието на местни фолклорни самодейни състави.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Инвестиции по Програма „Развитие на регионите“

3) Създаване на изложбена „Алея-музей на открито „Рациария““, в т.ч.: изготвяне на проект за експониране на артефакти от античен град „Рациария“; реставриране и консервиране на артефакти и експонати от античен град „Рациария“; изграждане на изложбена Алея-музей на открито в с. Арчар; обозначаване, оформление и изкуствено осветление с цел запазване от влиянието на атмосферните условия изграждане на подходяща конструкция; създаване на 3D макет на античния град „Рациария“; видеонаблюдение; дигитализация, онлайн платформа и мобилно приложение с исторически разказ.

**Обща стойност на
инвестициите**

14 450 000 лв.

Инвестиции по Програма „Развитие на човешките ресурси“

➤ **Дейност 5: Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите на територията на община Лом чрез развитие и надграждане на създадения „Интегриран комплекс от услуги“ от партньор Фондация „Рома – Лом“:**

1) Дейности в областта на соц. включване и достъп до здравеопазване: „Услуга на едно гише“ - посреща всички желаещи да получат помощ и насочване към допълнителни услуги; ежедневни консултации; „Мобилна услуга“ - ежемесечно посещение в 4 квартала на Лом и в селата от общината; правни консултации; индивидуално здравно консултиране; диагностиране и насочване към лечение и профилактика на заболяванията; помощна диагностика; информационни кампании по значими здравни теми; надграждане на 3-те изградени хъба за ранно детско развитие в община Лом; предоставяне на допълнителни услуги и интегрирани здравно-социални услуги за семейства с деца; осигуряване на експертна помощ според техните нужди; изграждане на още 2 хъба в подходящи помещения в отдалечените квартали и села на община Лом, които да бъдат оборудвани, както и да се обучи персонал, който да предоставя услугите;

Инвестиции по Програма „Развитие на човешките ресурси“

2) Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация на целевата група: идентифициране на 100 неактивни лица за първоначално интервю, изготвяне на инд. планове, провеждане на консултации съгласно плана и насочване на лицата в програми за заетост, подкрепа и мотивация за търсене на работа; ежеседмични срещи с представители от БТ, бизнеса и релевантни лица/институции с ресурс за подкрепа на лицата; „Клуб Работа“ - 60 лица от идентифицираните 100 от целевата група вкл. в „Клуб работа“; мотивационен тренинг за 60 лица от идентифицираните 100 от целевата група; обучения по ключови компетентности (КК) за 30 младежи от идентифицираните 100 от целевата група; субсидирана заетост; подкрепа за самотните и многодетни родители; придобиване на професионална квалификация на 30 представители от идентифицираните 100 от целевата група.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Инвестиции по Програма „Развитие на човешките ресурси“

3) Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи в общностите: публични дискусии „Многообразието е богатство“; публичен дебат „Културно многообразие или културно претопяване“; събиране на 6 истории на успешни роми, реализирали се в живота – видеоклип; Кръгла маса на тема „Дискриминация и негативни нагласи срещу ромите – форми и въздействие върху общественото мнение и развитие“; провеждане на конкурс за публична реч срещу речта на омразата.

**Обща стойност на
инвестициите**

391 000 лв.

Резюме на КИТИ

Комбинирана концепция за ИТИ на територията на Общините Лом, Димово и Оряхово има за цел насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на територията на трите общини и подобряване на основните показатели за инфраструктура, условия на живот, интеграция на населението и инвестиции, водещи към намаляване на въглеродния отпечатък. Концепцията предвижда изпълнението на следните инвестиции:

1) Устойчива градска мобилност на гр. Лом, която ще се реализира на територията на общинския център на Община Лом с финансовата подкрепа на ПРР, група мерки „Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност“;

2) Основен ремонт, рехабилитация и изграждане на нови участъци от Път II-11 и основен ремонт и рехабилитация на IV-то класен път за с. Станево, община Лом включващ се в път II-11 /MON1131 и MON1134/, която ще се реализира на територията на общините Димово, Лом и Оряхово с финансовата подкрепа на ПРР, група мерки „Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност“;

3) Зелена градска инфраструктура в гр. Лом, която ще се реализира на територията на общинския център на Община Лом с финансовата подкрепа на ПРР, група мерки „Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства“.

Резюме на КИТИ

4) Съхранение и развитие на културното наследство и популяризиране на устойчиви форми на туризъм чрез реставрация, консервация и експониране на артефакти и експонати от Античен град "Рациария", Антична крепост „Алмус”, Крепост „Камъка” и изграждане на дребномащабна туристическа инфраструктура за експониране на местни забележителности, която ще се реализира на територията на общините Димово, Лом и Оряхово с финансовата подкрепа на ПРР, група мерки „Култура, спорт и туризъм”. В допълнение, организиране на исторически еко-вело фест на територията на реставрираната крепост „Камъка“ в гр. Оряхово като част от регионалния туристически продукт и популяризиране на КИИ на Северозападен регион, увеличаване на туристопотока и насърчаване на устойчиви форми на туризъм с потенциал в дългосрочен план за разширяване на съществуващите вело маршрути към културно-историческите обекти, предмет на интервенция в настоящата КИТИ;

5) Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите на територията на Община Лом чрез развитие и надграждане на създадения „Интегриран комплекс от услуги”, която ще се реализира с финансовата подкрепа на ПРЧР.

Резюме на КИТИ

Предложената комбинирана концепция за ИТИ изпълнява 3 от четирите условия за комбинирани концепции, а именно:

1. Концепцията съдържа проектна идея, в чиято подготовка и/или изпълнение участват в партньорство поне два от следните видове заинтересовани страни:

- ✓ Публични органи - Общините Димово, Лом и Оряхово и АПИ - участват в партньорство в подготовката на концепция. Съвместно в партньорство в изпълнението на инвестиция 2) Основен ремонт, рехабилитация и изграждане на нови участъци от Път II-11 участват Община Лом и АПИ. Съвместно в партньорство в изпълнението на инвестиция 4) Съхранение и развитие на културното наследство и популяризиране на устойчиви форми на туризъм участват Общините Димово, Лом и Оряхово;
- ✓ Юридическо лице с нестопанска цел - Фондация „Рома – Лом” - участва в партньорство в подготовката на концепцията и съвместно в партньорство с община Лом участва в инвестиция 5) Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите на територията на Община Лом.

2. Концепцията съдържа проектна идея, изпълнявана в партньорство, която адресира нуждите на повече от една община: концепцията адресира нуждите на три общини Лом, Димово и Оряхово, на територията на Северозападния регион от ниво II.

Резюме на КИТИ

3. Концепцията съдържа проектни идеи, които се финансират от повече от една програма, съфинансирана от европейските фондове за споделено управление: концепцията съдържа проектни идеи, които се финансират от 2 програми на ЕС - ПРР (за инвестиции 1, 2, 3 и 4) и ПРЧР (инвестиция 5).

Подбраният пакет от инвестиции имат за главна цел насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на територията на трите общини и подобряване на основните показатели за инфраструктура, условия на живот, интеграция на населението и инвестиции, водещи към намаляване на въглеродния отпечатък. Чрез интегрирани интервенции в няколко направления, те ще допринесат едновременно за:

- ✓ Повишаване на инвестиционната активност в региона и подобряване на пътната инфраструктура и транспортна свързаност;
- ✓ Подобряване качеството на живот, намаляване на въглеродния отпечатък и подобряване на свързаността и ежедневните пътувания „работно място - жилище/училище“;
- ✓ Съхранение и развитие на културното наследство и популяризиране на устойчиви форми на туризъм;
- ✓ Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите.

Резюме на КИТИ

По този начин ще бъдат адресирани най-сериозните предизвикателства за трите общини от Северозападния регион от ниво II, свързани с:

- ✓ Ниска инвестиционна активност, включително поради лошо качество на пътната инфраструктура и транспортната свързаност в региона;
- ✓ Незадоволително качество на живот на населението, поради ниските доходи, условията на градската среда и свързаността и ежедневните пътувания "работно място - жилище/училище", които към момента не са предпоставка за задържане на населението в населените места на трите общини, а по-скоро обратното;
- ✓ Незадоволителната степен на експониране на културното наследство и популяризирането на устойчиви форми на туризъм в региона, които понастоящем нямат капацитет за привличане на достатъчен туристопоток и респективно, подпомагане развитието на местната икономика;
- ✓ Недостатъчната социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите поради липсата на достатъчно подходящи форми за заетост и социално приобщаване на тези групи от населението.

Резюме на КИТИ

Същевременно, ако бъдат реализирани целенасочени мерки за адресиране на тези проблеми, такива, каквито са предвидени в настоящата концепция за ИТИ, трите общини имат потенциал за намаляване на демографската депопулация и застаряване на населението, повишаване на инвестиционната активност, вкл. в туристическия сектор чрез експониране на културното наследство и популяризиране на устойчиви форми на туризъм в региона, както и по-успешно интегриране на маргинализираните общности, които да се включат активно в пазара на труда и да подпомогнат местното социално-икономическо развитие.

В Северозападния регион от ниво II и по-конкретно в трите общини - партньори в настоящата концепция за ИТИ пътната инфраструктура се явява свързващ синергичен фактор, който до този момент изпълнява функцията на центробежен елемент. В допълнение към пътищата, ИТИ ще укрепи градските функции на гр. Лом в качеството му на вторичен областен център в Област Монтана и важно пристанище на р. Дунав. Подобрената градска среда в Лом ще катализира демографските процеси към тяхното смекчаване, вкл. чрез експонирането на културно-историческото наследство. В тази връзка ИТИ се стреми да реализира синергия между свързаност, градска среда, културно-историческо наследство и социално-икономическа интеграция на маргинализираните групи с цел подобряване на инвестиционната привлекателност и развитие на туристически локации с национално и регионално значение. Общините Димово и Оряхово като селски общини ще подобрят европейската свързаност по поречието на р. Дунав в направление Изток - Запад чрез Път II-11, който същевременно ще осигури и пътна свързаност и с експонираните по ИТИ културно-исторически обекти на тяхната територия.

Резюме на КИТИ

Северозападният регион като цяло и в частност общините в партньорството изпитват значителни структурни трудности и социални и демографски предизвикателства. Те засягат както броя и възрастовата структура на населението и работната сила, така и нейното качество, умения и квалификация. Към момента, потенциалът на работната сила от маргинализираните групи е недостатъчно усвоен и чрез предложените дейности по ПРЧР се цели решаването на два ключови проблема:

- 1) Подобряване на уменията, знанията и способностите на населението от маргинализираните групи;
- 2) Осигуряване на възможност за тяхното наемане в икономическите дейности, които се ползват от инфраструктурата и другите дейности, включени в КИТИ, като по този начин ще се подобри тяхното социално и трудово положение, но и косвено, ще се осигури достатъчен басейн от работна сила за икономически растеж в СЗР. Целта на КИТИ „Насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на територията на трите общини и подобряване на основните показатели за инфраструктура, условия на живот, интеграция на населението и инвестиции, водещи към намаляване на въглеродния отпечатък” не може да се реализира без конкретния адресат, които са хората и техните качества и умения. В тази връзка мерките по ПРЧР директно засягат възможностите за личностно развитие, подобряване на условията за живот, по-ефективно използване на инфраструктурата и стимулиране на инвестициите в хора и бизнеси в региона.